

שיל"ת

קונטרס

דפי יד שנו

על סדר הדף היומי

קובץ ביאורים והערות על סדר הדף היומי שנתלכנו
בלימוד בצוותא על ידי

הר"ד זלמן חיים הומינר הי"ו
והבה"ח יוסף יצחק גולדשטיין הי"ו

יוצא לאור ע"י

ארגון שיעורי תורה שע"י קהילת קרעטשניף

גליון קצב שנה ד' פרשת פנחס חודש תמוז שנת ה' תשפ"ד לפ"ג

בבא בתרא כד. - ל:

**קוראים המעוניינים להצטרף לרשימת תפוצה במייל
ניתן לפנות לכתובת המייל
sh0533132203@gmail.com**

להנצחות וכן לכל ענייני הגליון ניתן לפנות
להר"ר זלמן חיים הומינר בפל" 053-3132203

נ.ב. הביאורים וההערות נכתבו תוך כדי לימוד ואפשר ונפלו טעויות
ולכן נבקש מכל מי שיש לו הערות או הארות אם יוכל לשלוח בכתב
לכתובת מייל הנ"ל.

פרנס השבוע

מה בגליון?

• הא דהקשו בגמ' מאי שנא גבי בור דקתני קולץ ונותן דמים ומאי שנא הכא דקתני קולץ ואינו נותן דמים אמר רב כהנא קידרא דבי שותפי לא חמימא ולא קריה, והיינו דגבי אילן קרובה לעיר אם נחייב לשלם דמים על קליפתו את האילן, לא יקלץ האילן כלל, דכל אחד מבני העיר יסמוך על חבירו שישלם לו דמי הקליפה, ובכך לא יקוץ כלל, ומשא"כ גבי דביחיד איירי, יקוץ וישלם לו בעל הבור על קליפתו, דאין לו אפשרות לסמוך על אחר שישלם לפניו, קשה דכי שייד לומר דמשום שכל אחד סומך על חבירו לכך יתבטל חיובם לשלם לגמרי, בשלמא לומר לו לקלץ קודם נתינת דמים ניחא, דבלאו הכי לא יקלץ כלל, אבל שלא לחייב בני העיר לשלם כלל בשביל שקידרא דבי שותפי נינהו למה? (הערה נ"ז)

• הא דת"ש בגמ' קנה שני אילנות בתוך של חבירו מביא ואינו קורא הא שלשה מביא וקורא, ואמרו מאי לאו כל שהוא לא הכא נמי שש עשרה אמה, והיינו דהו"א דבג' אילנות איירי שאיכא רק הקרקע כל שהוא שקנה יחד עם האילנות, ומ"מ מדייקין מן המשנה דבכהאי גוונא מביא וקורא, וא"כ קשה על עולא שאמר דרק בשש עשרה אמה הוא דמביא ביכורים, ותייראו דבאמת איירי בשיש לו יחד עם האילנות שש עשרה אמה מן הקרקע, ולכך מביא ביכורים וקורא, קשה דמה ראייה

איכא כלל דאייירי בשקנה יחד עם האילנות קרקע ואפי' כל שהוא, הרי איירי כאן צב' אילנות דקנאם בלא קרקע, דהרי לא כתיב כאן אילנות וקרקעם, וממילא למה בג' אילנות נאמר דכן איירי שקנה עמם קרקע. וגם לפי מה שתיראו דאייירי בשקנה יחד עם האילנות שש עשרה אמה קרקע ולכך מביא וקורא וכדעולא, א"כ קשה דהרי כשם שבג' אילנות אמרינן דאייירי בשאיכא שש עשרה אמה, כך יש לומר גם על בשקנה צ' אילנות, ואם גם שם איכא שש עשרה אמה למה לא יביא ביכורים ויקרא, הרי איכא בה שיעור דעולא ט"ז אמה, ולמה בשביל שאין בה ג' אילנות לא יקרא. ואין לומר דצב' אילנות איירי שאין בה ט"ז אמה, דא"כ מניין לנו לדייק מינה לבג' אילנות דווקא בדאיכא שש עשרה אמה, הרי מן המשנה משמע דגם בדאיכא ג' אילנות כמו בהא דב' אילנות בה כן מביא וקורא, דווקא צב' אילנות אמרו דאינו קורא? (הערה ס"ב)

- בגמ' בההוא דא"ל לחבריה מאי בעית בהאי ארעא א"ל מפלניא זבינא ואכלתיה שני חזקה א"ל פלניא גזלנא הוא א"ל הא אית לי סהדי דאתאי אימלכי ביד ואמרת לי זיל זבין א"ל השני נוח לי הראשון קשה הימנו, והיינו דעל אף שהוא עכמו אמר לו לקנות מן אותו גזלן את השדה, מ"מ אין זה ראיה שהיה השדה של הגזלן, אלא דאמר לו לקנות משום שהשני נוח לו, וקשה דלמה נפסיד ללקוח זה שקנה מן הגזלן את כספו בשביל שלנגזל נוח בשני יותר, הרי הוא שילם לגזלן כספו, ואם רוצה עכשיו הנגזל ליקח השדה שישלם התשלום ששילם הלקוח לגזלן? (הערה ע"ד)

דף כד ע"א

נו. בגמ' דכולי עלמא אית להו דר' הנינא וזכא בהא קמיפלגי דמר סבר אם איתא דמהאי דקרא אתאי עקולי ופשורי הוה מטבעי לה זמר סבר חריפא דנהרא נקט ואתאי. היינו דרב דהתיר בשעומדת כנגד עיר שרוב ישראל, זהו משום דהוא סבר דאם ממקום רחוק ממקום נכרים מקורה לא היתה החבית באה עד כאן, שהרי עקולי הנהר והפשרת השלגים לא היו נותנים לו לבוא הכא, ואלא ודאי מן העיר שקרובה לה באה ולכך מותרת, דרוב ישראל נינהו, אבל שמואל סבר דכן יש לחשוש דבאה ממקום הנכרים מרחוק, ומה שלא נתקעה בדרכה בעקולי הנהר והשלגים, זהו משום שאולי נפלה באמצע הנהר ולכך הגיעה לכאן, וממילא אין זה מוכרח דמן העיר הקרובה של ישראל באה, ולכך אסורה דמרחוק רוב נכרים הן. אבל קשה דהרי אם לשמואל

החשש הוא שנפלה באמצע הנהר, וא"כ למה כלל אזלינן בה בתר רוב, הרי גם אם ממקום נכרים באה, ויש שם רק מיעוט ישראלים, מ"מ מה שנפלה באמצע הנהר הוה כקבוע דהרי אינה לקוחה מן העיר שרובה נכרים, אלאמן ספינה שהיתה בנהר נפלה דהוי קבוע, וא"כ מחצה על מחצה דיינינן ליה, ובנוסף לכך יש גם צד שמון העיר הקרובה באה והיינו דרובה ישראל, וממילא עולה דרוב צדדים ישראל נינהו, דהרי אם מן העיר הקרובה באה כן הוי לקוחה משם ואין בה דין קבוע, ובה כן אזלינן בתר רוב, וממילא למה אסרה שמואל, וצ"ע.

דף כד ע"ב

נו. בגמ' מאי שנא גבי בור דקתני קוצין ונותן דמים ומאי שנא הכא דקתני קוצין ואינו נותן דמים אמר רב כהנא קידרא דבי שותפי לא חמימא ולא קיריא. היינו דגבי אילן קרובה

משתחווים, משמע דהשכינה בצד מערב היא שורה. אבל קשה דאם כן מאי היא דאמרו תדירא, והיינו שבה שרויה השכינה יותר מכולם ותדירא בה, הרי מכאן משמע דרק בצד מערב שוכנת השכינה ולא בכל הרוחות, וממילא מה שייך כאן לשון תדירא, והיה לו לומר חוץ ממערבה דאינו עושה כל עיקר דשם שכינה שורה. ואולי יש לומר דסבר ר' עקיבא דשכינה שרויה בכל מקום, וכפי שהביאו לקמן מר' אושעיא ור' ישמעאל ורב ששת, רק שהוא סבר דמ"מ במערב תדירא השכינה יותר מכולם, ולכך גם אמר ר' יהושע בן לוי דמתפללים למערב וכפי שמשמע מצבא השמים, אבל גם אינם חולקים דבכל רוחות השמים שכינה שורה.

דף כו ע"א

נמ. בגמ' רבא בר רב חנן הווי ליה הנהו דיקלי אמיצרא דרב יוסף הווי אתו צפורי יתבי בדיקלי ונחתי בפרדיסא ומפסדי ליה

לעיר אם נחייב לשלם דמים על קציצתו את האילן, לא יקציץ האילן כלל, דכל אחד מבני העיר יסמוך על חבירו שישלם לו דמי הקציצה, ובכך לא יקוץ כלל, ומשא"כ גבי דביחיד איירי, יקוץ וישלם לו בעל הבור על קציצתו, דאין לו אפשרות לסמוך על אחר שישלם לפניו. אבל קשה דכי שייך לומר דמשום שכל אחד סומך על חבירו לכך יתבטל חיובם לשלם לגמרי, בשלמא לומר לו לקצוץ קודם נתינת דמים ניהא, דבלאו הכי לא יקצוץ כלל, אבל שלא לחייב בני העיר לשלם כלל בשביל שקידרא דבי שותפי נינהו למה, וצ"ע.

דף כה ע"א

נה. בגמ' אלא מאי תדירא תדירא בשכינה דאמר ר' יהושע בן לוי בואו ונחזיק טובה לאבותינו שהודיעו מקום תפלה דכתיב וצבא השמים לך משתחווים. היינו דצבא השמים העומדים בצד מזרח לך למערב הם

וכו' א"ל אנא לא קייצנא דאמר רב האי דיקלא וכו' מר אי ניהא ליה ליקוץ. היינו דעל אף שלבסוף הסכים רבא בר רב חנן עם רב יוסף דיש עליו לקצוץ האילן, משום דבים אילנות לגפנים יש להרחיק יותר, מ"מ למעשה אמר לו שהוא אינו קוצץ האילן ומשום דרב סבר דעץ מאכל אסור לקצוץ, וגם סכנה איכא בה וכדר' חנינא דבנו מת מכך, ואמר לו דאם ירצה הוא רב יוסף יכול לקוצצו. אבל קשה דאם הדבר מוטל עליו על בעל השדה לקוץ איך יוכל לומר אנא לא קייצנא, הרי עליו הדין לקוץ, ולמה יסתכן שכינו דהיינו רב יוסף לקוץ במקומו. ועוד קשה איך שייך שיהא המשנה אומרת שצריך לקוץ בכהאי גוונא, בעוד שרב אמר שאסור והביא ראיה מן הכתוב כי ממנו תאכל ואותו לא תכרות. וגם אם נאמר דרב תנא ופליג וממילא מחלוקת תנאים הוא, א"כ למה כלל אמר רבא בר רב חנן מר אי ניהא ליה ליקוץ, הרי אם הוא רבא סובר

כרב דאסור לקוץ, ממילא הרי הוא חולק על המשנה המחייבת לקוץ, וממילא למה יהא צריך ליתן לרב יוסף לקוץ אם ירצה, הרי לרב אסור כלל לקוץ וגם לא על ידי אחר, וצ"ע.

פ. בגמ' א"ל הני מילי שלשה מר קא חפר טפי א"ל אנא בורות שיחין ומערות קא חפרנא וכו' עד דאמרי ליה הא דאמר רב יהודה מצר שהחזיקו בו רבים אסור לקלקלו. עיין ברש"י דביאר דהיות וגם הוא החזיק ביה בשרשים בקרקעו, ממילא אסור לו לבעל הקרקע לקלקלו. אבל קשה דרי לעיל הבאנו להדיא המשנה דהחופר בור שיח ומערה קוצץ והעצים שלו, וגם שם לכאורה איירי בשכבר החזיק בעל השרשים בהם קודם, דהרי בכך איירי שהיה שם כבר שרשים והוא חופר בו וקוצצו, וממילא איך אפשר לאסור עליו מהא דרב יהודה לקוצצו. וגם איך רב יהודה עצמו חולק על המשנה שאסור לקלקלו, והא במשנה אמרו דכן קוצץ. ומן ההכרח לתרץ דרב יהודה איירי

דווקא במצר דרבים ולא כמו
כאן בשרשין דשל יחיד הוא,
וממילא מה ראייה הביאו כאן
מרב יהודה. ובשלמא לתוס'
דביאר דגם בהא דרב הונא כאן
איירי ברבים שהחזיקו בו,
דממילא לכך אסור לקלקלו
ומשום הרבים, ומשא"כ המשנה
כאן דאמרו דקוצץ והעצים שלו
יש להוקים בשל יחיד, אבל
לרש"י דלא ביאר כן ואלא אמר
להדיא דהוא רב הונא אחזיקי
ביה ולא איירי ברבים, ממילא
הדרא קושיא לדוכתא, וצ"ע.

דף כו ע"ב

סא. בגמ' אמר עולא אילן הסמוך
למצר בתוך שש עשרה אמה
גזלן הוא ואין מביאין ממנו
בכורים. היינו דכיון דבתוך שש
עשרה אמה עדיין יונק האילן מן
המצר ומכחשי ארעא של אוו
בעל המצר, ממילא בגזילה היא
יונקת ולכך אין מביאין מינה
ביכורים. אבל באמת קשה דסוף
סוף איירי שהאילן הוא בקרקע
של בעל האילן, והוא כלל אינו

רוצה ביניקה של קרקע חבירו,
וממילא למה יהא בכך גזלן ולא
יביא מינה ביכורים. ואולי יש
לומר דבאמת אינו גזלן בזה ומן
הטעם שאמרנו דאינו רוצה
ביניקת חבירו, אלא שהיות
ובמציאות האילן יונק בגזילה
מקרקע חבירו הגם שאינו רצונו
בכך, בזה הוא גורם שלא יוכל
לומר על פירות אותו האילן
הבאתי ראשית פרי האדמה
אשר נתת לי, דאותו אדמה
שממנה ינקה האילן לא נתן לו
הקב"ה, אלא גזולה היא, וממילא
רק גבי מקרא ביכורים כיון
שאינו יכול לומר כן לכך אינו
מביא מינה ביכורים, אבל דין
גזלן אין לו בזה, וצ"ע לדינא.

דף כז ע"א

סב. בגמ' ת"ש קנה שני אילנות
בתוך של חבירו מביא ואינו
קורא הא שלשה מביא וקורא
מאי לאו כל שהוא לא הכא נמי
שש עשרה אמה. היינו דהו"א
דבג' אילנות איירי שאיכא רק
קרקע כל שהוא שקנה יחד עם

האילנות, ומ"מ מדייקין מן המשנה דבכהאי גוונא מביא וקורא, וא"כ קשה על עולא שאמר דרק בשש עשרה אמה הוא דמביא ביכורים, ותירצו דבאמת איירי בשיש לו יחד עם האילנות שש עשרה אמה מן הקרקע, ולכך מביא ביכורים וקורא. אבל קשה דמה ראייה איכא כלל דאיירי בשקנה יחד עם האילנות קרקע ואפי' כל שהוא, הרי איירי כאן בב' אילנות דקנאם בלא קרקע, דהרי לא כתיב כאן אילנות וקרקעם, וממילא למה בג' אילנות נאמר דכן איירי שקנה עמם קרקע. וגם לפי מה שתירצו דאיירי בשקנה יחד עם האילנות שש עשרה אמה קרקע ולכך מביא וקורא וכדעולא, א"כ קשה דהרי בשם שבג' אילנות אמרינן דאיירי בשאיכא שש עשרה אמה, כך יש לומר גם על בשקנה ב' אילנות, ואם גם שם איכא שש עשרה אמה למה לא יביא ביכורים ויקרא, הרי איכא בה שיעור דעולא שש עשרה אמה, ולמה בשביל שאין בה ג'

אילנות לא יקרא. ואין לומר דבב' אילנות איירי שאין בה שש עשרה אמה, דא"כ מניין לנו לדייק מינה לג' אילנות דווקא בדאיכא שש עשרה אמה, הרי מן המשנה משמע דגם בדאיכא ג' אילנות כמו בהא דב' אילנות בה כן מביא וקורא, דדווקא בב' אילנות אמרו דאינו קורא. ואולי יש לומר דאם כל אילן מוכרים גם חלק מן הקרקע, וקיימא לן דאם ג' אילנות ודאי מוכרין עמם שש עשרה אמה, ומשא"כ בב' אילנות שאין מוכרין כ"כ הרבה קרקע עמם. אבל א"כ קשה למה מעיקרא הו"א דאם הג' אילנות קנה רק קרקע כל שהוא. ואולי יש לומר דבהו"א רצו לומר דמוכר רק האילן וקרקעו שעליו הוא עומד, ולכך גם בג' אילנות הרי זה קרקע כל שהוא, אבל במסקנא תירצו דבאמת אם כל קרקע מוכר גם סביבתו, ולכך דווקא בג' ודאי מוכר שש עשרה אמה, אבל בב' הגם שמוכר סביבתו אין בה כדי שיעור של שש

עשרה אמה ולכך בה מביא ואינו קורא.

דף כז ע"ב

סג. בגמ' ושש עשרה ותו לא והא תנן מרחיקין את האילן מן הבור עשרים וחמש אמה אמר אביי מיזל טובא אזלי אכחושי לא מכחשי אלא עד שש עשרה אמה טפי לא מכחשי. צריך ביאור מה הוא התירוץ שתירצו אזלי טובא ומכחשי רק עד שש עשרה אמה, דמניין לנו לחלק כן, הרי בפשיטות משמע דהיניקה של השרשין הוא עד היכן שהם מגיעים, דהראיה הוא שהשרשין משתרשין מאותו יניקה ממרחק כ"ה אמה, וגם מה ההכרח לחדש דבר מחודש זה ולתריץ כן, ולמה לא נדחה מכך בפשיטות דברי עולא. ואולי יש לומר דבאמת הקושיא כאן מהא דתנן מרחיקין את האילן מן הבור כ"ה אמה אינה על עולא עצמו, אלא הקושיא הוא על המשנה לעיל שאמרו דלג' אילנות חורשין כל בית

סאה בשבילן, ושם משמע דלמרחק ט"ז ורביע אמות הוא היניקה, דממילא סתירה בין המשניות איכא כאן, ושניהם הרי סתם משנה נינהו, ואיך הם סותרים זה את זה, ולכך מן ההכרח לדחוק ולתריץ הסתירה, ולכך חידשו דחילוק איכא בין כמה אזלי השרשין לאיזה מרחק מכחשי ארעא מכוח יניקתם, דמיזל אזלי אפי' כ"ה אמה, ואילו מכחשי ארעא רק עד ט"ז אמה.

סד. בגמ' ר' שמעון אומר כל האילן כנגד המשקולת מפני הטומאה תנא מפני אהל הטומאה. היינו דחיישינן שיהא בזית מת תחת האילן, ובכך יאהיל האילן על כל מי שעובר תחתיו להטמא בו בטומאת מת, ולכך יש לו לקצוץ האילן ישר מעל גבול רשות הרבים שהוא כנגד המשקולת שהוא חוט האמרכולין. אבל קשה דלמה יש לחשוש בשביל טומאת מת ולכך לקצוץ האילן, וכי דמה עניין טומאת מת לזה, וכי כל דבר שיכול להאחיל ברשות הרבים יש ליקחו או לחותכו

מרשות הרבים. ואולי יש לומר דהיות ויכול להיות כזית מת בחצר היחיד ומכך יגרום טומאה ברשות הרבים, למי שהוא נמצא תחת אותו אילן, ממילא שייך כאן היזק דרבים ברשות הרבים הנגרם על ידי רשות היחיד, ולכך יש לקוצצו למנוע היזק זה. אבל באמת סקם דבר המאהיל ברשות הרבים אין צורך ליקחו משם, דבסתם דבר לא שייך היזק הנעשה ברשות הרבים שנגרם על ידי רשות היחיד.

פרק ג

דף כח ע"א

סה. במשנה אמר ר' ישמעאל בד"א בשדה לבן אבל בשדה אילן כנס את תבואתו ומסק את זיתיו כנס את קייצו הרי אלו ג' שנים. היינו דסבר ר' ישמעאל דבשדה אילן אין צורך שיהא מחזיק בה ג' שנים ממש, אלא די בכך שעושה כל הנצרך לגידול הפירות. וקשה למה באמת די בכך ולמה ייחשב מה שעושה לצורך גידול הפירות

בחזקה של ג' שנים. ואולי יש לומר דכיון דליקט ג' ליקוטים של יין וזיתים ותאנים, וכל אחד מהם זמן לקיטתו שונה, ממילא נחשב כזה כליקט ג' שנים והויא חזקה.

פו. בגמ' אמר ר' יוחנן שמעתי מהולכי אושא שהיו אומרים מניין לחזקה שלש שנים משור המועד. היינו דכשם ששור המועד אחר ג' נגיחות נשתנה דינו מתם למועד, כך השדה אחר ג' שנים נשתנה רשותה מהחזקה שהיה לה לרשותו של מי שמחזיק בה עתה ג' שנים הללו. אבל באמת צריך ביאור, דאם משור המועד ילפינן לה, למה בעינן דווקא ג' שנים, הרי בשור המועד לא איירי בזמן אלא במעשים, וא"כ גם כאן גבי חזקה ניזל בתר מעשי בעלות דאחר ג' מעשים יהא השדה בחזקתו, ומנין לנו דבעינן ג' שנים. וגבי שדה האילן שאמר ר' ישמעאל אפשר לתרין דג' ליקוטים בשדה הויא ג' מעשים, ובאמת לכך לא הוצרכו בה לג' שנים, אבל בשדה הלבן דבעינן

ג' שנים למה בעינן לה ולמה לא די במעשי בעלות. ודוחק לומר דרך ליקוט הויא מעשי בעלות, ולכך בעינן ג' ליקוטים דווקא ובשדה הלבן שייך הדבר רק בג' שנים, דליקוט בה היא אחת לשנה, דהרי איכא גדר ונעל דמראה בכך חזקת בעלות, ומה ענין של הזמן של ג' שנים לכאן, וצ"ע.

דף כח ע"ב

סו. בגמ' אלא מעתה חזקה שאין עמה טענה תיהוי חזקה אלמה תנן כל חזקה שאין עמה טענה אינה חזקה טעמא מאי דאמרינן דלמא כדקאמר השתא איהו לא טעין אנן ליטעון ליה. היינו דהיה קשה לגמ' דאם למידים דין חזקה משור המועד, ושם לא איירי שמוען השור טענה כלשהו ומ"מ נשתנה דינו בג' נגחות, א"כ גם גבי חזקה דשדה למה לא יהא חזקה בג' שנים גם בלא טענה כלל, דהרי שם מצינו דחזקה אינה מכוח הטענה אלא מכוח המעשה,

ואלמה תנן שאינה חזקה, ותירצו דכל הטעם דאמרינן חזקה אחר ג' שנים זהו משום דחיישינן דלמא כדקאמר והחזקה ראייה הוא למענתו, אבל בלא טענה למה נטעון ליה. אבל באמת צריך ביאור מה התירוץ כלל, הרי גבי שור מצינו דאין חזקה רק ראייה למענה שמוען המחזיק, אלא מצינו שהחזקה עצמה משנה הדין ומוציאה מיד תם למועד, ולמה כאן גבי שדה לא יוציא החזקה עצמו מרשות אחת לרשות המחזיק גם בלא טענה כלל, ומה היה התירוץ של הגמ' כלל, וצ"ע.

סח. בגמ' ולר' מאיר דאמר ריחק נגחותיו חייב קירב נגחותיו לא כ"ש אכלה תלתא פירי בחד יומא כגון תאנה ליהוי חזקה. היינו דכמו שנבי שור המועד ביום אחד שייך שיעשה חזקה ליהוי מועד, כך כאן גבי חזקת שדה ייעשה חזקה באכל תלתא פירי שהיו בשלים אחד אחר השני, ואפי' שהכל באותו יום יהא בכך חזקה כמו בשור. אבל קשה דמה שייך כאן כלל חזקה

באכל ג' פירות ביום אחד, הרי חזקה כאן בעינן שיעשה איזה מעשה בעלות ג' פעמים שיעשה בכך חזקה דהשדה שלו, ומה מעשה בעלות איכא באכל ג' פירות זה אחר זה ביום אחד, ובשלמא כשליקט הכל ג' פעמים וכמו בשדה האילן הגם דהכל באותו שנה, מ"מ כיון שעושה מעשה בעלות ללקט הכל לכך שייך שיעשה בכך חזקה, אבל כאן גבי ג' תאנים הגם שנעשו בשלים זה אחר זה והוה ג' לקיטות, מ"מ אין בלקיטת פרי אחד מעשה בעלות, ולמה בכך יהא חזקה כלל, ודווקא בשור דהחזקה הוא לגבי מה שנעשה מועד לנגוח די בג' נגיחות ביום, אבל כאן לא איירי בחזקה לאכול תאנים, אלא בחזקת בעלות, ובהא לא הויא חזקה, וצ"ע.

דף כט ע"א

פט. בגמ' אלא אמר רבא שתא קמייתא לא קפיד איניש תרתני לא קפיד תלת קפיד א"ל אביי אלא מעתה כגון הני דבי בר

אלישיב דקפדי אפי' אמאן דחליף אמיצרא דידהו הכי נמי דלא לתר הוי חזקה וכי תימא ה"נ א"כ נתת דבריך לשיעורין. היינו דהקשה אביי דהיות דלא כולם אינם מקפידים כי אם בשנה שלישית, א"כ יהא דבריך לשיעורין וזה א"א שלא יהא דין אחד לכולם, ומחמת כן חזר בו רבא מן הביאור שאמר דבקפידא תליא מילתא. אבל קשה דלמה בשביל טענת אביי יש לדחות ביאורו של רבא, הרי אפשר לומר בפשיטות דהיות ואין נותנין הדבריך לשיעורין, ממילא אין מתחשבין כלל במיעוט שמקפידים בפחות מג' שנים, ולכך עושין דין לכולם דרק אחר ג' שנים הוי חזקה, ואפי' בבני בר אלישיב, ושכמותם לא יהא חזקה קודם, דבטלה דעתם מחמת דעת רוב העולם, וצ"ע.

ע.

בגמ' רבא אמר כגון דאתו בי תרי ואמרי אנן אגרינן מיניה ודרינן ביה תלת שנין ביממא ובליליא וכו' א"ל דייני דשפילי הכי דאיני מי לא עסקינן כגון

דף כט ע"ב

דנקיטי אנר ביתא ואמרי למאן ליתביה. היינו דהקשה רב יימר על תירוצו של רבא דשוכרים הללו נוגעין בעדותן נינהו, דבכך לא יצטרכו לשלם למערער השכירות, ועל זה דחו שיש לומר דאיירי בשבאו השוכרים לבית דין לשאול למי יש להם לשלם השכירות, דממילא אין חשש של נדיעתן בעדות, דבכל גוונא ישלמו השכירות או לזה או לזה וכפי שיפסקו בית דין. אבל קשה דאם הם עצמם אינם יודעים למי לשלם השכירות, איך הם מעידים על המחזיק שהוא הבעלים, הרי אם לפי עדותם הם הבעלים ודאי שלהם צריכים לשלם השכירות, ולמאי באו לשאול למי לשלם. וצריך לומר דלהם ודאי ברור שלמי שהביאם לדור שם הוא הבעלים ולכאורה לו צריכים לשלם, ועל זה הם מעידים שהוא הביאם לדור שם, רק דהיות ועכשיו איכא מערער והם אינם רוצים לשלם לשניהם, לכך באו לבית דין שיכריעו של מי הבית ולו ישלמו השכירות.

עא. בגמ' ומודי מר זוטרא ברוכלין המחזירין בעיירות דאע"ג דלא טען טענינן ליה אנן. היינו דעל אף שסבר מר זוטרא דרק באם טען המערער שרוצה עדים שהיה שם המחזיק בין ביום ובין בלילה, בעינן להביא עדים על שניהם, ומשא"כ בשלא טען מעצמו כן לא טענינן ליה, מ"מ באם המערער הוא רוכל המחזר בעיירות ויוצא הרבה פעמים לזמן ארוך, בכהאי גוונא אפי' בלא טען שרוצה עדים מן המחזיק בין על היום ובין על הלילה, אנן טענינן ליה ובלא זה לא יהא חזקתו של המחזיק חזקה, דחיישינן שהיות והמערער אינו בביתו לזמן ארוך אולי בא אדם ומחזיק בה רק כשאינו בביתו, דממילא לכך יש להצריך בכהאי גוונא מן המחזיק ראיה על כל הימים והלילות, ורק בכך יהא חזקתו חזקה. אבל קשה דמה יועילו לנו עדים בין על היום ובין על הלילה, הרי המערער יוצא לזמן

ארוך גם ביום וגם בלילה, וגם אם יביא עדים בין על היום ובין על הלילה, יש לחשוש דאירי בימים ובלילות שלא היה המערער בבית, ומה יועיל דבר זה לברר האמת. ואלא תאמר שבעינן עדין על כל הימים ועל כל הלילות, א"כ למה בעינן גם על הלילות, הרי די לנו עדים על כל הימים, דהרי המערער יש ימים שהוא כן בביתו, ואם יש כאן עדים על כל הימים משמע דאין זה ביו, דממילא למאי טענינן ליה להצריך עדים על הלילות, וצ"ע.

דף ל ע"א

עב. בגמ' דרבא אדרבא לא קשיא התם מוכר קאי בנכסיה הכא לוקח קאי בניכסיה. היינו דמה דהקשו למה כאן גבי שכונני גואי לא סבר רבא דצריך המערער להביא ראיה דעשה חזקה לבדו, ואילו גבי נכסי דבי בר סיסין כן בעינן לרבא שיביא הלוקח ראיה דמכר גם נכס זה הנקרא בי בר סיסין, תירצו בגמ' דלרבא תמיד אזלינן בתר המוחזק בנכסים,

ולכך גבי בי בר סיסין שהמוכר מוחזק בו על הלוקח להביא ראיה שקנאה ממנו, ומשא"כ גבי שכונני גואי כיון שהמוחזק מוחזק עכשיו בנכס ולא המערער, ממילא לכך אינו צריך להביא ראיה שקנאה מיניה. אבל באמת קשה דהרי שם גבי שכונני גואי על עצם זה אם הלוקח מוחזק בה או לא על זה אנו דנים, ואיך אפשר לומר דכבר מוחזק בה הלוקח ולכך לרבא אינו צריך להביא ראיה, הרי בזה גופא חולק עליו המערער שאין זה מוחזק בה, כיון שהוא המוכר היה דר בה בפנימי ולכך לא היה צריך למחות בו, וממילא הדרא קושיא לדוכתא למה כאן גבי שכונני גואי לא בעינן לרבא שיהא הלוקח מביא ראיה, והרי המוציא מחבירו עליו הראיה. ואולי יש לומר דהיות וסוף סוף הרי המוחזק מוחזק בנכס והיא עכשיו ברשותו, גם אם לשיטת המערער אין זה חזקה, מ"מ כבר אין הלוקח כאן בגדר

המוציא מחבירו, ולכך אינו צריך לפי רבא להביא ראיה.

עג. בגמ' ההוא דאמר ליה לחבריה

מאי בעית בהאי ביתא אמר ליה מינך זבנתיה ואכלתיה שני חזקה א"ל בשוקי בראי הואי.

היינו דהיות ולא היה כאן באותם שנים לא היה בידו למחות, ולא ידע כלל שאדם זה

מחזיק בביתו, וממילא לכך שני חזקה של זה המוחזק אינה חזקה, ועל הלקוח להביא ראיה

שקנאה מיניה. אבל באמת קשה דהרי לעיל אמרו דעד ג' שנים נקיט אדם שטריה בידיה ושומר

אצלו השטר לראיה, אבל לאחמ"כ כבר אינו שומר עוד את השטר, וא"כ למה נפסיד

ללקוח את השדה בשביל שזה שמכר לו היה בשוקי בראי, הרי השטר כבר אינו אצלו ומנין

יהא לו ראיה שקנאה מיניה. וצריך לומר דעל אף שאפשר שיהא בכך הפסד ללקוח, מ"מ

הפסד לבעל השדה ודאי שאין לנו ליתן לכך, דיש לחשוש שלכל אדם שהולך לשוקי בראי

יבוא אחד ויחזיק בביתו, ולכך

יש על הלקוח להמציא העדים החתומים על השטר וכדומה ובכך יהא לו ראיה אם קנאה, ואם לא ימצא בכל אופן טובת בעל השדנה קודמת לטובת הלקוח.

דף ל ע"ב

עד. בגמ' ההוא דא"ל לחבריה מאי

בעית בהאי ארעא א"ל מפלניא זבינא ואכלתיה שני חזקה א"ל

פלניא גזלנא הוא א"ל הא אית לי סהרי דאתאי אימלכי ביך ואמרת לי זיל זבין א"ל השני

נוח לי הראשון קשה הימנו. היינו דעל אף שהוא עצמו אמר לו לקנות מן אותו גזלן את

השדה, מ"מ אין זה ראיה שהיה השדה של הגזלן, אלא דמה שאמר לו לחבירו לקנות מן הגזלן היה משום שהשני נוח לו.

אבל קשה דלמה נפסיד ללקוח זה שקנה מן הגזלן את כספו בשביל שלנגזל נוח בשני יותר,

הרי הוא שילם לגזלן כספו, ואם רוצה עכשיו הנגזל ליקח השדה שישלם התשלום ששילם הלקוח

לגזלן. ואולי יש לומר דבאמת איירי שמשלם לו הנגזל רק שהנידון כאן אם הוא מחוייב ליתן לו הקרקע ולקבל כספו, או שיכול לטעון שלי השדה ואצה אמרת לי לקנותה. אבל קשה דאם נכון הוא שהשדה של הנגזל, והוא עצמו אמר לו לקנותה, למה רק עכשיו אחר שני חזקה בא וטוען שלי הוא, הרי כבר ידע מכך קודם שקנה זה את השדה מן הנגזל, ואם רק משום שהשני נוח לו אמר לו לקנותה, היה לו מיד אחד המכירה לבוא לטעון שלי הוא, ומשלא בא עד עכשיו משמע דבאמת מכירה ממש היה ולא היתה השדה גזולה כלל, או שמחל לו לקנותה בלב שלם, ולא רק משום שהשני נוח לו אמר לו לקנותה, ואיך עכשיו יכול לבוא לקחתה ממנו, וצ"ע.